

Eğitim Tasarımı

Tehlike Avcısı eğitim programının tasarımında Okçabol'un Yetişkin Eğitimi adlı eserinde eğitimin etkinliğinin artırılması için önerdiği gibi; eğitilenlerin öğrenim durumları, iş deneyimleri, beklentileri, becerileri, öğrenmeye karşı ilgileri, uzak amaçlar, program ve öğretim amaçları, hazırlanacak programın düzeyine yönelik olarak da yönetim, öğretim yöntemi, öğrenim yaşantıları vb. ele alınmıştır (Okçabol, 2006). Acil eylem planının bir parçası olan eğitim çalışmalarının tersane koşullarına ve ihtiyaçlarına özgü olarak tasarlanması fikri benimsenmiştir (Sungur, 2008).

Eğitimlerin içeriği oluşturulmadan ve uygulamaya konmadan önce “öğrenme hedefleri” tanımlanmıştır. Buna göre “Tehlike Avcısı” eğitiminin katılımcılarda şu öğrenme hedeflerini karşılaması planlanmıştır:

- Tehlike kaynaklarını tanımak ve tanımlamak,
- Tehlike ve risk kavramlarını ayırt etmek,
- Tehlikelerin ortaya çıkmasını kolaylaştıracak faktörleri gözden geçirip, tanımlamak,
- Gemi inşa işlerinde sıklıkla ölümlü kazalara yol açan, özellikle yüksekte düşme; elektrik çarpması; düşen parça/yük altında kalma; yangın, patlama; yüksek basınca maruz kalma; boğulma (kapalı alan, suda boğulma) tehlikelerinin ortaya çıkabileceği kritik iş ve alanları adreslemek,
- İşverenin yasal sorumluluğu, iş yerinde alınması gereken/alınan önlemleri ve kişisel korunma yolları, güvenle çalışma ilkeleri konusunda bilgi edinmek,
- İş kazası ve meslek hastalığı tanımlarının unsurlarını kavramak,
- Güvenli bir iş ve çalışma ortamının kurulması ve sürdürülmesi için kendi üstüne düşen rol ve sorumluluğu, bu sorumluluğun yasal boyutunu kavramak.

Eğitim programına Tehlike Avcısı ismi; çalışanlara tehlike ve risk kavramlarının arasındaki farkı göstermek, onların tehlikeleri tanıyıp, tehlikenin tuzağına düşmeden (av olmadan) önlemler almaları (avcı) konumuna gelmeleri amaçlanarak verilmiştir. Burada çalışana, edilgen “kader kurbanı” konumunun dışına çıkarak, etkin, kendi çalışma ortamını tanıyan, söz hakkı olan, katılımcı yeni bir rol tanımlanmaktadır.

Çok fazlı bir kültürel değişim programının ilk aşaması olan projeye Eğitim Seferberliği; çalışanlarda tehlike ve risk bilincini yerleştirmeye yönelik olarak verilen temel eğitim ile birlikte gözlem ve öneri sürecinden oluşan metodolojiye ise Tehlike Avcısı adları verilmiştir. Bilindiği gibi seferberlik kelimesi daha çok savaş ve büyük krizlerde belli bir çevreyi

ve o çevredekileri “olağanüstü durumun gereklerine uyacak duruma sokan hazırlık ve önlemlerin tümü ve yaşanan dönem” olarak kullanılmaktadır. Firmadaki çalışmaya başlarken de hızlı, yaygın ve herkesin katılımının yani bir anlamda seferberlik gerektiğini vurgulamak amacıyla yapılması planlananlar şu şekilde tanımlanmıştır:

“Üst yönetimin tam, tutarlı ve görünür desteğiyle; tam bir seferberlik halinde; kritik konularda eş zamanlı (paralel) faaliyetlerle; tam katılım sağlayarak; standartlardan ödün vermeden; 1-3 ay süre içinde bitecek şekilde”

Eğitim Uygulaması

Eğitim sırasında işletmedeki bütün tehlike kaynakları gözden geçirilmiş, tehlikelerin ortaya çıkmasını kolaylaştıran faktörler, mevcut önlemler değerlendirilmiş, çözüm için çalışanlara ve yöneticilere düşen rol tartışılmış, yasal sorumluluklar hatırlatılmış, tehlikelerin sahada ayırt edilmesi, adreslenmesi, bildirilmesi, kayıt altına alınması süreçleri aktarılmıştır.

Eğitim Etkinliğinin Değerlendirilmesi

a) Eğitime yönelik tutumlar

Katılımcıların eğitime yönelik tutumları kullanılan bir soru formu yardımıyla ölçülmüştür. Çalışanların eğitime yönelik tutumları birinci çalışmadakiyle aynı formla 5'li Likert skalası

Tablo 4. Tersane Örneğinde Katılımcıların Eğitime Yönelik Tutumları

Eğitim Değerlendirme Boyutları	Değerlendirme Ortalama Puan
Eğitimin Yararı İle İlgili Genel Görüş	4,7
Eğitimin Amacı ve Öğrenim Hedeflerinin Net Olarak Belirlenmiş Olması	4,5
Eğitim Uygulamasının Amaç ve Hedeflerine Ulaşması	4,5
Eğitim Süresinin Yeterliliği	4,2
Konulara Ayrılan Sürelerin Uygunluğu	4,5
Eğitimin İyi Planlanmış ve Yapılandırılmış Olması	4,3
Eğitim Materyallerinin Etkileyici ve Öğrenmeyi Kolaylaştırıcı Olması	4,1
Eğitimin Yeni Bilgi ve Beceriler Kazandırması	4,2
Eğitim Sırasında Kazanılan Bilgi ve Becerilerin Gündelik Yaşamda Kullanılabilirliği	4,4
Eğitimin Var Olan Bilgileri Düzeltme ve Yenileme Olanağı Vermesi	4,5
Eğitim Süresince Oluşturulan Eğitim Atmosferinin Sıcak ve Rahatlatıcı Olması	4,7
Genel ortalama	4,3